

Lietuvių mokykla Lvove

Autorius: Voruta Data: 2013-06-03, 10:55 Spausdinti

Dr. Aldona VASILIAUSKIENĖ, Vilnius

2013 m. gegužės 20–24 dienomis Lvovo Religijų istorijos muziejuje vyko XXIII-oji tarptautinė mokslinė konferencija „Religijų istorija Ukrainoje“. Konferencijas minėtas muziejus organizuoja talkinant Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos (Ukrainos NAN) G. S. Skovorodos religijotyros ir filosofijos institutui, Ukrainos NAN M. S. Gruševskio archeografijos ir šaltynotyros institutui, Ukrainos Katalikų universitetui, Religijotyros institutui – pastarasis institutas – Lvovo Religijų istorijos muziejaus filija. Straipsnio autorė nuo 2007 metų aktyviai dalyvauja mokslinėse Lvovo Religijų istorijos muziejuje vykstančiose konferencijose: skaito pranešimus, vadovauja sekcijoms, dalyvauja diskusijose, kviečiama į prezidiumus.

2013 m. vykusios konferencijos plenariniame posėdyje dr. A. Vasiliauskienė kalbėjo apie Dievo tarno arkivyskupo Mečislovo Reinio ir palaimintojo Klementijaus Šeptyckio (tai Rytų apeigų katalikų studitų ordino protoarchimandritas), mirusių pačiame griežčiausiame Rusijos kalėjime – Vladimiro centrale (180 km nuo Maskvos) atminimo įamžinimą Vladimire ir Lietuvoje, apie Vladimiro Švč. Mergelės Marijos Rožinio Karalienės bažnyčios klebono Sergiejaus Zujevo vadovaujamos piligrimų grupelės (iš viso 8 žmonės) pirmąją piligriminę kelionę po Lietuvą M. Reinio keliais. Pranešimas buvo iliustruojamas vaizdais.

Pranešimas skaitytas ne tik minėtoje konferencijoje, bet ir XII-oje tarptautinėje mokslinėje – praktinėje aukštųjų mokyklų bibliotekų konferencijoje, vykusioje 2013 m. gegužės 21–23 d.

Straipsnio autorė nuoširdžiai dėkinga „Vermės“ leidyklos vadovui Petru Jonušui už mecenatorystę – sudarytą galimybę kelionei į Ukrainą.

Kaip ir kaskart, nuvykus į Lvovą, daug bendrauta su vienuoliais bazilijonais, susitikta su Lvove veikiančios lietuvių bendruomenės „Medeina“ atstovais, atvežta laikraščių – juos lietuviai itin brangina ir perduoda padėką visam „Vorutos“ kolektyvui, o ypač vyr. redaktoriui Juozui Vercinkevičiui.

M. K. Čiurlinio lituanistine mokykla Lvove

Lietuvių bendruomenė Lvove „Medeina“ (pirmininkas Vytautas Naruševičius, pavaduotoja Marija Trocenko) 2013 m. rugsėjyje minės 20-ąsias veiklos metines. Bendruomenė nėra gausi, tikslus skaičius nefiksuojamas (apie 150 žmonių, tačiau manoma, kad žymiai mažiau). Ši lietuvių bendruomenė Ukrainoje ypatinga tuo, kad tapo vienintele bendruomene oficialiai išsaugojusia lietuvių mokyklą, kuri vadinasi „M. K. Čiurlinio lituanistine mokykla Lvove“. Dar prieš kelis metus veikusios lituanistinės mokyklos Kijeve ir Dniepropetrovske užsidarė. Lvove, be lietuvių mokyklos, veikia rusų, armėnų, ir lenkų tautinių bendrijų mokyklos.

Lvovo lituanistinės mokyklos vadovė Marina Trocenko pasakojo, kad į mokyklą užsirašė daugiau kaip 40 vaikų, tačiau realiai užsiėmimus, kurie vyksta šeštadieniais ir sekmadieniais, lanko 10–15. M. Trocenko – Lietuvos atstovė, kartu yra mokyklos vadovė ir mokytoja. Už darbą iš Lietuvos gauna kas mėnesį po 400 Lt algos. Iki 2013-ųjų pradžios algą mokėjo Užsienio reikalų ministerija, po naujų metų mokyklos veiklą koordinuoja Lietuvos Respublikos švietimo ministerija, tad ji ir moka algą. Tačiau šiam etatui kasmet reikia praeiti konkursą Lietuvoje...

Mokytoja Marina Trocenko dirba pagal Ukrainos Švietimo ministerijos patvirtintą trijų metų programą, kuri nuolatos pildoma ir plečiama. Pravedamos tematinės pamokos lietuvių kalbos ir tautosakos temomis: *Vilniaus universitetas*, *Žymūs Lietuvos žmonės*, *Lietuvos dailė*, *Gyvybės medis*, *Augalai – medžiai* (pamoka vesta Botanikos sode), *Pasakos*, *Legendos*, *Lietuvių virtuvės karalius „cepelinai“* ir daugelis kitų. Kiekvienos temos medžiaga tvarkingai išdėstyta segtuvuose, kad bet kada ja būtų galima pasinaudoti. Pastebėtina, kad kiekviena tema nuolatos papildoma. Renkama medžiaga temai *Lietuvos simboliai*.

„M. K. Čiurlinio lituanistinės mokyklos Lvove“ vadovė M. Trocenko kas penkeri metai atestuojama. 2013 m. balandžio mėnesį sėkmingai apsigynė atestaciją Podiplominio išsilavinimo institute. Atestacijai ji lankė paskaitas, rašė kursinius darbus. Be to, važinėja į Lietuvoje organizuojamus kursus. Marinos Trocenko rašto darbas atestacijai – „Kūrybinis darbas su lietuviškos kilmės vaikais“. Šis darbas buvo tarsi penkerių metų veiklos ataskaita. Atestacinė komisija buvo nustebinta ne tik darbo apimtimi, bet ir jo turiniu.

Kas metai Lietuvių bendruomenių Ukrainoje pirmininkai rašo pareiškimus, kuriuose pageidaujamas mokytojas ar kultūros darbuotojas. M. Trocenko apgailėstauja, kad „Medeina“ neturi žmogaus, kuris turėtų jėgų nors kartą į pora mėnesių atvykti į Lvovą. Dar visai neseniai „Medeina“ turėjo net 4 ansamblius, dabar, nebėra vadovų, nebėra ir ansamblių. Dainuoti ir šokti nori ir suaugę, ir vaikai, tačiau nebėra žmogaus, turinčio aukštąjį išsilavinimą ir gebančio vadovauti ansambliui. Esant tautinių mažumų ir išeivijos departamentui, būdavo gaunamos pašalpos už kurias galėjo pasisamdyti vietinius meno žmones – dabar to nebėra...

Lituanistinės mokyklos mokinė Olena Lukačuk

„M. K. Čiurlinio lituanistinę mokyklą Lvove“ lanko ir Lvovo nacionalinio Ivano Franko universiteto Istorijos fakulteto darbuotoja ukrainietė dr. Olena Lukačuk. Ji 2012 m. spalio 30 d. Lvovo nacionaliniame Ivano Franko universitete sėkmingai apsigynė istorijos mokslų kandidato (mūsiškai – istorijos daktaro) disertaciją: „*Lietuva ir lietuviai ukrainiečių bendruomeninėje – politinėje pasaulėžiūroje (1989–2009 m.)*“. Pirmoji disertacija apie lietuvius ir ukrainiečius atgavus nepriklausomybę. Disertacijos mokslinis vadovas – Lvovo nacionalinio Ivano Franko universiteto Ukrainos naujausios istorijos katedros ist. m. daktaras (mūsiškai habil. dr.) profesorius Kostiatinas

Kostiatinovičius Kondratiukas (Kostiatin Kostiatinovič Kondratiuk). Teigiamų atsiliepimų į autoreferatą Olena Lukačuk sulaukė ir iš Lietuvos: Lietuvos Edukologijos universiteto Naujosios istorijos katedros vedėjo prof. Juozo Skiriaus, Vilniaus ukrainiečių draugijos pirmininkės gydytojos Natalijos Šertvytienės ir Lietuvių, ukrainiečių istorikų asociacijos prezidentės dr. Aldonos Vasiliauskienės.

Disertacijos tikslas ir uždaviniai susieti su autorės tyrinėjimais apie Lietuvos ir lietuvių įvaizdžių formavimą dabartinėje ukrainiečių bendruomenėje, jų ypatybes ir etapus, taip pat su lietuvių vaidmeniu bendruomeniniame – politiniame Ukrainos gyvenime 1989–2009 m. O. Lukačuk išskyrė aplinkybes, įtakojuusias bendruomeninės sąmonės apie Lietuvos Respubliką formavimąsi Ukrainoje. Modeliuojant galutinį požiūrį į šalį ir bendruomenę bei pristatant kasdieninius reiškinius, ukrainiečiai liudija nuo tarpdisciplininio priėjimo iki lietuviško klausimo šiandieninėje Ukrainoje iškėlimo.

Olenos Lukačiuk dėmesys lituanistikai

Olena Lukačiuk gimė 1987 m. rugpjūčio 7 d. Ukrainoje, Chmelnickio srityje. Tėvelį – karininką Vasilijų Lukačiuk 1986 m. perkėlus į Lietuvą (buvo paskirtas į 7-tą desantinį pulką Kaune), žmona Oksana 1987 m. su mėnesio dukrele atvyko į Kauną, kuriame Taikos prospekte turėjo butą. Oksana baigusi Čemerovcų medicinos mokyklą (Chmelnickio sritis), įsidarbino 93-ajame darželyje medicinos sesele ir čia dirbo 4-erius metus. Tą darželį lankė ir dukra Olena. 1992 m. Vasilijų Lukačiuk perkėlus į Ukrainą, Lietuvą palikusi šeima apsistojo Javorove (Lvovo sritis), ten gyvena ir dabar.

Olena mokėsi Javorovo trečioje vidurinėje mokykloje ir 2004 m. ją baigusi įstojo į Lvovo Nacionalinio Ivano Franko universiteto Istorijos fakultetą. Nuo antro kurso ėmė domėtis Lietuva: kai ką prisiminė iš savo ankstyvos vaikystės, daug gražaus apie šią šalį jai pasakojo mama.

2008 m. mokydamasi ketvirtame kurse parašė kursinį darbą „*Lietuvos įvaizdis ukrainiečių visuomenės sąmonėje (1991–2008)*“ (darbui vadovavo doc. Elena Arkušova). Tuo metu Istorijos fakulteto Ukrainos naujausių laikų katedroje dirbo Universiteto mokslinis sekretorius prof. Oleksiejus Suchyj (dabar minėtos katedros vedėjas), kuris studentę supažindino su tada Lvovo Nacionaliniame Ivano Franko universitete dirbusia šio straipsnio autore, kuri buvo paprašyta talkinti ir konsultuoti rašomiems šia tematika darbams. Todėl neatsitiktinai Olena buvo supažindinta su Lvove aktyviai veikiančios lietuvių bendruomenės „Medeina“ vadovais bei nariais, į Lvovą atvykstančiais lietuviais mokslininkais: Šiaulių universiteto profesoriais prorektoriumi Donatu Jurgaičiu, prof. Genovaite Kačiuškiene, Vilniuje dirbančiu kun. t. Pavlo Jachimec *OSBM* ir kitais.

2009 m. sėkmingai apgintas magistrinis darbas „*Lietuvos įvaizdis ir lietuviška tematika ukrainiečių visuomenės sąmonėje (1991–2009)*“ (darbo vadovas prof. Konstantinas Kondratiukas). Gabiai ir darbščiai magistrantei buvo pasiūlyta stoti į doktorantūrą, tęsti ir plėsti šios tematikos tyrinėjimus.

Ir apsigynusi disertaciją jaunoji mokslininkė dr. Olena Lukačuk tęsia tyrinėjimus. Gavusi dviejų metų vizą, planuoja kuo dažniau lankytis Lietuvoje: nori surinkti reikiamos medžiagos būsimai monografijai, kuriai jau numatyta tema.

O. Lukačuk ir toliau intensyviai mokosi lietuvių kalbos. Ji dėkinga Lvovo lietuvių bendruomenės „Medeina“ pirmininko pavaduotojai, „M. K. Čiurlinio lituanistinės mokyklos Lvove“ vadovei lietuvei Marinai Trocenko už kantrybę ir gaunamas žinias, visiems lietuviams, atvykusiems į Lvovą, su kuriais nuoširdžiai bendrauja, praveda ekskursijas.

Asmeninio autorės archyvo nuotr.

Nuotraukose:

1. *XXIII-ąją konferenciją „Religijų istorija Ukrainoje“ pradeda Lvovo Religijų istorijas muziejaus direktorė Zorjana Bilyk (dešinėje). Prezidiume sėdi iš kairės Ukrainos katalikų universiteto prorektorius prof. Ihoris Skočiliasas (Ihor Skočilias), dr. Aldona Vasiliauskienė, nusipelnęs Ukrainos mokslo veikėjas, Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos G. S. Skovorodos religijotyros ir filosofijos instituto vadovas prof. Anatolijus Kolodnyj (Anatolij Kolodnyj), Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos M. S. Gruševskio archeografijos ir šaltynotyros instituto vadovas prof. Mironas Kapralas (Miron Kapral)*

2. „*Vorutos*“ laikraštis Lvovo lietuvių „Medeinos“ bendruomenei gerai žinomas. Laikraščiu domisi Lvovo lituanistinės mokyklos vadovė, Lietuvių bendruomenės „Medeina“ pirmininko pavaduotoja

Marina Trocenko (sėdi kairėje), dr. Olena Lukačiuk (sėdi dešinėje) ir Lvovo Danilo Galicko medicinos universiteto docentas Olegas Trocenko

Voruta. – 2013, birž. 22, nr. 13 (777), p. 9.

Lietuva - Ukraina, Edona Vasiliauskiene, Juozas Vercinkevicius, Leidykla „Versmė“, Lietuva - Ukraina, Lvovas (Ukraina), Lvovo lietuvių bendruomenė „Medeina“, Lvovo M. K. Čiurlinio lituanistine mokykla, Lvovo Religijų istorijos muziejus, Marina Trocenko, Mečislovas Reinys, Olena Lukačuk, Petras Jonušas, Ukraina, Vladimiras, XXIII-oji tarptautinė mokslinė konferencija „Religijų istorija Ukrainoje“
